

STOCKHOLMS STAD

Handlingsplan för kvinnofridsarbete

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Uppdaterad 2013-01-10

Innehåll

1.	Inledning.....	3
2.	Särskilt utsatta grupper.....	4
2.1	Äldre- och funktionshindrade.....	4
2.2	Unga kvinnor/ flickor i strängt patriarkala familjer.....	4
2.3	Kvinnor med missbruksproblematik.....	4
2.4	Kvinnor med invandrabakgrund.....	4
2.5	Kvinnor i samkönade relationer.....	5
3.	Handläggningsprocessen.....	6
3.1	Ansvarsfördelning.....	6
3.1.1	<i>Ej aktuella ärenden</i>	6
3.1.2	<i>Aktuella ärenden</i>	6
3.2	Arbetsprocessen.....	7
3.2.1	<i>I det akuta skedet</i>	7
3.2.2	<i>I den fortsatta kontakten</i>	9
3.3	Betalningsansvar.....	10
4.	Den rättsliga processen.....	11
4.1	Polisanmälan.....	11
4.2	Gripande.....	11
4.3	Anhållan.....	11
4.4	Häktning.....	11
4.5	Åtal.....	11
4.6	Rättegången.....	12
4.7	Påföljd.....	12
5.	Övrig information.....	13
5.1	Personskydd.....	13
5.1.1	<i>Spärrmarkering</i>	13
5.1.2	<i>Kvarskrivning</i>	13
5.1.3	<i>Identitetsbyte</i>	13
5.2	Handräckning via Kronofogden.....	13
5.3	Besöksförbud.....	13
5.4	Rådgivning.....	13
5.5	Trygghetspaketet.....	14
6.	Insatser.....	15
6.1	Interna insatser.....	15
6.1.1	Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltnings Kvinnofridsnätverk.....	15
6.2	Externa insatser.....	16
6.2.1	<i>Övergripande insatser</i>	16
6.2.2	<i>Boenden för kvinnor</i>	17
6.2.3	<i>Insatser för kvinnor</i>	17
6.2.4	<i>Insatser för barn och unga</i>	17
6.2.5	<i>Insatser för män</i>	18
7.	Bilaga 1: Hans Ekbrands riskbedömningsmodell.....	19
8.	Bilaga 2: Kvinnofridsutredning enligt 11 kap 1 § SoL.....	20

1. Inledning

”Socialnämnden ska verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Socialnämnden ska härvid särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation” (5 kap.11 § Socialtjänstlagen).

Kvinnomisshandel är ett brott som lyder under allmänt åtal. Med kvinnomisshandel avses här en kvinna som utsatts för våld eller hot från en man som hon känner och har eller har haft en nära relation till. Kvinnomisshandel är ett allvarligt samhällsproblem. Det förekommer även att män blir misshandlade av kvinnor och att våld förekommer i samkönade relationer. Handlingsprogrammet gäller även i dessa situationer. Många kvinnor som utsätts för våld har barn. Det är viktigt att uppmärksamma att barn som lever i familjer där det förekommer hot och våld får mycket illa.

Personer som utsätts för våld är inte alltid benägna att söka hjälp och vet kanske inte heller vart de kan vända sig. De befinner sig dessutom ofta i en hotsituation. För många kvinnor som är hotade eller våldsutsatta, är det också ett stort steg att söka hjälp. Det kan vara känslor av skam, skuld eller rädsla för repressalier som gör det svårt för kvinnor att våga berätta hur det är. När en våldsutsatt kvinna väl söker hjälp är det viktigt att hon får ett bra bemötande, för att hon ska våga och orka med att förändra sin situation.

Socialnämnden har det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver. Samarbetet mellan alla aktörer, varav socialnämnden är en, är viktigt så att den enskilde individen inte faller mellan stolarna. Mot denna bakgrund är det angeläget att insatserna förstärks för kvinnor som utsätts för våld och andra övergrepp av närstående. Även barn som bevittnar våld är viktiga att lyfta fram i detta sammanhang. I syfte att kvalitetsutveckla och förbättra socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld krävs en ambitionshöjning och ett helhetsgrepp om frågan.

I Stockholms stads program för kvinnofrid - mot våld i nära relationer, se webbadress nedan, går att läsa mer om hur staden ser på kvinnofrid och hur stadsdelarna bör arbeta med frågan. Bland annat säger man att Stockholms stads program för kvinnofrid ytterst handlar om mänskliga rättigheter och frihet från könsrelaterat våld. Vidare om att alla människors har rätt till kroppslig integritet och hälsa oavsett kön, ålder, funktionshinder eller social situation. Ytterst är mäns våld mot kvinnor ett uttryck för bristande jämställdhet mellan kvinnor och män.

<http://spangatensta.intranat.stockholm.se/Upload/Stads%C3%B6vergripande/Dokument/I%20min%20yrkesroll/Styr-%20och%20st%C3%B6ddokument/Stads%C3%B6vergripande%20styrdokument/Socialtj%C3%A4nst%20-%20Lista/Stockholms%20stads%20program%20f%C3%B6r%20kvinnofrid%20%E2%80%93%20mot%20v%C3%A5ld%20i%20n%C3%A4ra%20relationer%202012%20%E2%80%93%202014.pdf>

2. Särskilt utsatta grupper

2.1 Äldre och funktionsnedsatta

Äldre och funktionsnedsatta är en grupp som är utsatt för hot och våld och där mörkertalet är stort. Det kan t.ex. handla om att man är ensamstående med ett vuxet barn som har sociala eller psykiska problem. Det kan vara konflikter mellan äldre och anhöriga. Det kan även handla om äldre par där den ena parten sviktar mentalt eller att man känner sig ensam och isolerad. Förövaren kan vara make, maka, barn eller vän. Det kan också vara en medpatient eller vårdpersonal.

Personal inom hemtjänsten har här en mycket viktig funktion att snabbt upptäcka signaler om att allt inte står rätt till. Berörd personal ska vidare kunna prata med kvinnan/mannen och ge information om vart de vänder sig om de blivit utsatta för hot eller våld. Om det kommer till någon personals kännedom om att en äldre eller funktionsnedsatt person blivit utsatt för våld, ska den anställde snarast ta kontakt med sin chef.

Alla som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med funktionsnedsatta, oavsett funktionsnedsättningens art, måste vara uppmärksamma på tecken som kan visa att personen inte behandlas väl. Övergrepp ska anmälas enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS 24a§). Funktionsnedsatt som utsatts för våld ska erbjudas skyddat boende med utbildad personal och som är anpassat till den funktionsnedsattas behov.

2.2 Unga kvinnor/ flickor i strängt patriarkala familjer

En annan grupp där det kan förekomma våld utgörs av unga kvinnor/flickor i strängt patriarkala familjer. Socialtjänsten har huvudansvaret för att unga kvinnor/flickor får rätt insats. Även pojkar kan vara utsatta för hedersrelaterat våld och tvångsäktenskap.

2.3 Kvinnor med missbruksproblematik

Kvinnor med missbruksproblem, inte minst hemlösa kvinnor med missbruksproblem, befinner sig en situation med ökad risk för att utsättas för våld och andra övergrepp. Genom sitt missbruk kan kvinnor bli beroende och utnyttjade av män. Orsakssambandet kan också vara det omvända där en våldsutsatt kvinna missbrukar för att döva ångesten som orsakas av det våld och de övergrepp som hon utsätts för. Stadsdelsnämnden och socialtjänsten ansvarar för att erbjuda kvinnor behandling för sitt missbruk, samt boende i en miljö med enbart kvinnor. Rehabiliteringen ska också omfatta bearbetning av det våld som kvinnorna utsätts för. Gifta par och samboende, där båda söker hjälp, rekommenderas att inte ha en gemensam socialsekreterare.

2.4 Kvinnor med ett svagt eller inget socialt nätverk i Sverige

Kvinnor med ett svagt eller inget socialt nätverk, som utsätts för våld och övergrepp av sina män befinner sig ofta i en social situation som gör dem särskilt utsatta. Ibland saknar kvinnan grundläggande kunskaper om hur samhället fungerar samt vilka lagar och rättigheter som gäller. Hon kanske inte heller har kunskap om vart hon kan vända sig för att få stöd. Den kulturella bakgrunden kan i bland försvåra situationen.

2.5 Kvinnor i samkönade relationer

Våld förekommer också i samkönade relationer och följer då i princip samma mönster som i heterosexuella relationer. Det sociala nätverket för en homosexuell person kan ibland vara litet eller obefintligt, om ingen eller få vet om att man lever i en samkönad relation. I de fall ett samkönat par inte är öppet med sin relation eller endast öppet för en begränsad krets av personer finns dessutom en särskild risk för beroendeställning mellan brottsoffer och gärningsman. Homo- och bisexuella söker inte hjälp i samma utsträckning som heterosexuella. Det kan bero på att man inte tror sig kunna få hjälp av samhället eller att man inte vill stigmatisera gruppen homo- och bisexuella.

3. Handläggningsprocessen

3.1 Ansvarsfördelning

3.1.1 *Ej aktuella ärenden*

Kvinnor med barn:

- Familjeresursen tar emot ärendet och vidarebefordrar information avseende barnet till Utredningen för förhandsbedömning och ställningstagande om utredning skall inledas utifrån en risk och skyddsbedömning avseende barnet. Utredningen vidarebefordrar information avseende den som utsatts och förövaren till Familjeresursens jour om utredningsgruppen får ärendet först.
- Familjeresursen kontaktar kvinnan och ansvarar för det psykosociala stödet kvinnan behöver samt gör en risk och skyddsbedömning om kvinnan behöver skyddas på kvinnojour/skyddat boende.
- Om kvinnan och/eller barnen behöver boende med insatser, HVB, beslutar Utredningsgruppen för Barn och/eller Ungdom om sådant bistånd.
- Då barnets far och/eller vårdnadshavare är förövaren eller om förövaren är någon annan ansvarar Familjeresursen för att denna man kontaktas och informeras och erbjuds stöd från Järva manscentrum. Detta sker i samråd med kvinnan som utsatts, då hon behöver vara skyddad då förövaren kontaktas.
- Arbete och Bistånd ansvarar för eventuell ekonomisk hjälp.

Kvinnor utan barn eller gravida kvinnor:

- All-teamet, Socialpsykiatri, äldreomsorgen alternativt LSS, beroende på vilken enhet kvinnan tillhör, tar emot ärendet.
- All-teamet, Socialpsykiatri, äldreomsorgen alternativt LSS ansvarar för det psykosociala stödet kvinnan behöver samt boende på kvinnojour/skyddat boende.
- Arbete och bistånd ansvarar för eventuellt ekonomiskt bistånd.
- Flickor/kvinnor mellan 18-20 år som utsätts för hedersproblematik i sin egen ursprungsfamilj tillhör Utredningsgruppen Ungdom. Efter 20 års ålder tillfaller ärendet All-teamet.

3.1.2 *Aktuella ärenden*

Kvinnor med barn:

- Den arbetsgrupp där kvinnan är aktuell ansvarar för att både Familjeresursen och Utredningsgruppen för Barn och/eller Ungdom informeras.
- Socialsekreterare på utredningsgruppen tar emot ärendet och barnet registreras för förhandsbedömning och ställningstagande om utredning skall inledas eller förlängas utifrån en risk och skyddsbedömning avseende barnet.

- Familjeresursen kontaktar kvinnan och ansvarar för det psykosociala stödet kvinnan behöver samt gör en risk och skyddsbedömning om kvinnan behöver skyddas på kvinnojour/skyddat boende.
- Då barnets far och/eller vårdnadshavare är förövaren eller om förövaren är någon annan ansvarar Familjeresursen för att denna man kontaktas och informeras och erbjuds stöd från Järva manscentrum. Detta sker i samråd med kvinnan som utsatts, då hon behöver vara skyddad då förövaren kontaktas.
- Om kvinnan och barnen behöver boende med insatser, HVB, beslutar Utredningsgruppen för Barn och/eller Ungdom om sådant bistånd.
- Arbete och bistånd ansvarar för eventuell ekonomisk hjälp.

Kvinnor utan barn eller gravida kvinnor:

- All-teamet, Socialpsykiatrin, äldreomsorgen alternativt LSS, beroende på vilken enhet kvinnan tillhör, tar emot ärendet.
- All-teamet, Socialpsykiatrin, äldreomsorgen alternativt LSS ansvarar för det psykosociala stödet kvinnan behöver samt boende på kvinnojour/skyddat boende.
- Arbete och bistånd ansvarar för eventuellt ekonomiskt bistånd.
- Flickor/kvinnor mellan 18-20 år som utsätts för hedersproblematik i sin egen ursprungsfamilj tillhör Utredningsgruppen Ungdom. Efter 20 års ålder tillfaller ärendet All-teamet.

3.2 Arbetsprocessen

Det är viktigt att den utsatta kvinnan, eller i de fall det rör sig om en man, möts med respekt, empati och förståelse. Finns misstanke om att en kvinna lever i en relation där det förekommer misshandel, bör frågan ställas så tydligt som möjligt t.ex. ”Har han slagit dig”? Ordet misshandel bör undvikas eftersom många utsatta kvinnor inte upplever slag och knuffar eller verbala uttryck som misshandel. Hon behöver mycket hjälp med att få bekräftat sin egen verklighet, då många kvinnor har övertagit mannens syn på dem. Det är därför vanligt att en kvinna som är utsatt för våld, tror att det är något fel på henne och att hon själv är orsaken till misshandeln.

Det är mannens ansvar att han slår. Kvinnan är inte medansvarig även om misshandeln skett i samband med gräl mellan mannen och kvinnan. Att gräla och bete sig provokativt, kan vara ett relationsproblem, men att slå eller hota är ett brottsligt beteende

3.2.1 I det akuta skedet

I den akuta situationen har kvinnan behov av ordentligt med tid. Hon behöver få berätta sin historia utan ifrågasättande. Räkna med att kvinnans situation är kaotisk i det akuta läget. Den misshandlade kvinnan prioriteras utifrån skyddsbehov. Det är önskvärt att samma socialsekreterare har fortsatt kontakt med kvinnan. I ett akut läge där en socialsekreterare snabbt måste fatta beslut om eventuell placering på skyddat boende för en våldsutsatt kvinna ska en riskbedömning göras, detta för att bedöma risk för framtida våld. I Spånga-Tensta använder vi oss av Hans Ekbrands 7 frågor/riskbedömningsmodell. (Se bilaga 1.)

Finns det barn? Då behövs en omedelbar bedömning av barnens situation och hjälpbehov. Ta reda på var barnen finns, om de också blivit slagna eller varit närvarande under misshandeln och om även barnen är i behov av skydd? Barn- eller Ungdomsgruppen tar ställning till om utredning ska inledas med fokus på barnens behov. Observera att socialtjänsten har skyldighet att omedelbart utreda barnens situation om det finns misstanke att barnen far illa. Vare sig kvinnan väljer att fortsätta förhållandet med den man som har misshandlat utan att de gör något för att deras situation ska förändras, eller om hon lämnar mannen, finns det anledning att utreda barnens förhållanden.

Dokumentera väl i kvinnans akt det kvinnan berättar om händelseförloppet och om hon har synliga skador. Sådana anteckningar kan hjälpa till att styrka kvinnans uppgifter vid en polisanmälan. Förslag till hjälpinsatser samt aktuella adresser och telefonnummer lämnas vid besöket. Även hjälp med praktiska uppgifter kan behövas, som att hämta tillhörigheter, kontakta förskola/skola, kontakta anhörig, handla det nödvändigaste etc.

Hjälp kvinnan att komma till akuten/vårdcentral för att få skador omsedda, fotograferade och dokumenterade. Kvinnan kan behöva stöd för att uppsöka sjukvården genom att någon hon litar på följer med henne dit. En läkarundersökning kan också ge underlag för rättsintyg, som kan behövas om hon polisanmäler misshandeln.

Stöd kvinnan i att göra en polisanmälan. Det måste vara hennes eget beslut, men socialsekreteraren erbjuder sig att följa med som stöd. Informera kvinnan om att hon kan få ett mer omfattande skydd om hon gör en polisanmälan och att hon redan vid anmälan kan begära målsägandebiträde som kan stödja och hjälpa henne i rättsprocessen.

Avgör om kvinnan behöver tolk. Använd aldrig släkting eller annan närstående. Begär en kvinnlig tolk.

Ta reda på om det finns risk för fortsatt misshandel eller hot under de närmaste dagarna. Behöver kvinnan ett skyddat boende? Finns det anhöriga eller vänner som hon kan bo hos? Om det inte finns, hjälp henne med ett skyddat boende. Låt inte kvinnan gå ensam om hon behöver hämta personliga tillhörigheter. Se till att någon går med henne, helst två personer, poliser och/eller socialsekreterare.

Om kvinnan vill återvända hem, informera om att Socialjouren finns om något skulle hända igen efter kontorstid.

Vid bedömning av rätten till bistånd i form av exempelvis skyddat boende får kvinnans ekonomi inte avgöra om behövliga biståndsinsatser ska beviljas eller inte. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska däremot alltid behovsbedömningen kompletteras med en ekonomisk prövning, dvs. om kvinnan själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose hennes behov. Att hänvisa till mannens försörjningsskyldighet är olämpligt i detta akuta skede. I det akuta skedet, då kvinnan placeras på skyddat boende, måste hänsyn tas till vad kvinnan behöver så som matpengar, ombyte av kläder och underkläder, blöjor och välling till barn mm. Egenavgift för kvinnofridsärenden i Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning utgår inte från första månaden. Från månad två utgår egenavgift i de fall kvinnan har egen inkomst och ligger över norm. Egenavgift för barn tas ej ut. Om kvinnan placeras på skyddat boende eller kvinnojour skrivs ett placeringsbeslut för detta.

Bestäm en tid med kvinnan för uppföljning eller gör upp om en tid för ett telefonsamtal.

Tänk på att kvinnan är i kris. Var tydlig och informera flera gånger. Lämna även skriftlig information.

3.2.2 *I den fortsatta kontakten*

I de fall där både kvinnan och mannen behöver ha kontakt med socialtjänsten, ska de ges olika socialsekreterare. Besöken bör inte bokas samtidigt, så de riskerar att mötas i väntrummet. Om paret träffas samtidigt kan kvinnan ha behov av att lämna kontoret före mannen av säkerhetsskäl. Samtalen med kvinnan ska föras med henne ensam. Detsamma gäller när våld förekommer i samkönade relationer. Det kan vara lämpligt att paret har skilda akter.

Håll först samtal kring det kortsiktiga perspektivet. Försök inte skynda på en kvinnans beslut om att lämna mannen. Om hon väljer att bo kvar med mannen, uppmana henne att föra dagbok, så att hon vid en eventuell rättegång kan styrka vad hon utsatts för och i vilken omfattning.

Utred också kvinnans situation och behov av mera långsiktig hjälp och stöd, t.ex. fortsatt praktiskt stöd, samtalsstöd hos socialsekreterare eller annan samtalskontakt inom psykiatri, familjerådgivning, brottsofferjouren, kurator inom primärvården.

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd för arbete med våldsutsatta kvinnor ska utredning göras kring kvinnans situation och behov av stöd och hjälp, det våld hon upplevt, kvinnans nätverk, riskbedömning, om eventuella barn har bevittnat våldet med mera. (Socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld, http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2009-22/Documents/2009_22.pdf).

Inom Spånga-Tenstas socialtjänst använder vi ett specifik utredningsmall när utredning skrivs om kvinnan. (Se bilaga 2.)

Om du har möjlighet, erbjud dig att följa med kvinnan till polisen och till Tingsrätten vid en eventuell rättegång, eller kontakta Brottsofferjouren.

Tala om barnens situation, vad de har upplevt och om de har blivit slagna själva. Tänk på att modern kan ha svårt att orka se till barnens situation och känna skuld för vad de får vara med om. Tänk på att mannen kan ha hotat med att ta barnen ifrån kvinnan och att hon kan vara rädd för att han ska lyckas.

Informera kvinnan om hur hon ska göra om hon vill ta ut skilsmässa. Vilken tingsrätt hon ska vända sig till etc. Informera om att hon kan hävda besittningsrätt till bostaden om barnen ska bo hos henne. Hjälp henne vid behov att söka underhållsbidrag och bostadsbidrag.

Det är vanligt att kvinnor måste göra flera försök att bryta relationen till den man som misshandlar henne. Detta kan bero på att hon börjat se våldet som normalt, att hennes självförtroende är lågt, att hon förlorat kontakten med vänner och anhöriga och att den enda relation som återstår är den till mannen. Om mannen är pappa till barnen är det ännu svårare för kvinnan att ta ställning till separation.

Kritisera inte mannen, kvinnan eller relationen dem emellan. Trots allt har kvinnan valt att leva med honom, och en kritik av honom och relationen blir också indirekt en kritik mot

henne. Om kvinnan går tillbaka till mannen, visa inte att du är besviken. Erbjud uppföljningskontakt. Försäkra dig om att hon vet vart hon ska vända sig, om hon blir utsatt för hot eller våld igen.

3.3 Betalningsansvar

Avdelningen Individ och familj har betalningsansvar för placerade kvinnor och barn. Arbete och bistånd ansvarar för eventuellt ekonomiskt bistånd.

Egenavgift för kvinnofridsärenden i Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning utgår inte från första månaden. Från månad två utgår egenavgift i de fall kvinnan har egen inkomst och ligger över norm. Egenavgift för barn tas ej ut.

4. Den rättsliga processen

4.1 Polisanmälan

Kvinnomisshandel faller under allmänt åtal. För privatpersoner innebär det att vem som helst som känner till förhållandena kan polisanmäla. Utifrån nya bestämmelser i Sekretesslagen fr.o.m. 2006-10-01, gäller att socialtjänsten ska kunna polisanmäla misstanke om brott där straffet ger minst ett års fängelse eller vid försök till brott, där straffet ger minst två års fängelse. Straffet för grov misshandel är stadgat till lägst ett års fängelse.

Även uppgift om försök, förberedelse och stämpling till könsstympningsbrott mot barn under 18 år, samt underlåtenhet att avslöja sådant brott får lämnas till polis eller åklagare, utan hinder av sekretess.

Polisanmälan kan göras av kvinnan, men även av anhöriga, granne eller polisman. Ibland skrivs anmälan när polisen kallas till bostaden. Kvinnan behöver vid anmälningstillfället inte säga mer än i korthet vad det gäller, vid senare förhör kan hon berätta mera. Hon kan ha någon med sig vid detta förhör, en vän, socialsekreteraren eller en kontakt från kvinnojouren. Även tidigare misshandelstillfällen kan anmälas. Preskriptionstiden för grov misshandel är tio år, misshandel fem år och ringa misshandel två år.

4.2 Gripande

I samband med en anmälan gör polisen en bedömning av det inträffade. Finns det misstanke om brott, kan polisen gripa den misstänkte.

4.3 Anhållan

Polisen startar en förundersökning där bl.a. förhör med kvinnan, eventuella vittnen samt mannen ingår, för att åklagaren skall kunna fatta beslut om mannen ska anhållas för misshandel.

4.4 Häktning

Åklagaren har tre dygn på sig från gripandet att göra framställan till Tingsrätten om att mannen ska begäras häktad. Häktning sker om man bedömer det sannolikt: att mannen är skyldig, att det finns risk för fortsatt misshandel, att han avviker eller försvårar utredningen. Häktningsförhandling ska ske senast fyra dagar efter gripandet.

4.5 Åtal

Om förundersökning med förhör, tekniska undersökningar, rättsintyg, foton mm, visar att det finns tillräckligt med material för att påstå att mannen har begått ett brott, beslutar åklagaren att väcka åtal och lämnar en stämningsansökan till Tingsrätten. I annat fall avskrivs ärendet. Misshandel faller under allmänt åtal, vilket innebär att åklagaren kan föra ärendet vidare även om kvinnan inte önskar medverka. Då krävs det att övrig bevisning är tillräcklig.

4.6 Rättegången

Under huvudförhandlingen i Tingsrätten har den tilltalade en försvarsadvokat. Sedan 1988 har målsägande rätt att begära ett målsägandebiträde, en jurist/advokat. Det sker framförallt vid grov eller upprepad misshandel och i skadestandsfrågor. Om målsägande inte har något målsägandebiträde för åklagaren dennes talan. Då förundersökning och rättegång kan vara mycket påfrestande finns möjlighet att ha med sig en stödperson. Stödpersonen fungerar som personligt stöd under förundersökning och rättegången och kan även hjälpa till med myndighetskontakter. Som stödperson kan någon från socialtjänsten, kvinnojouren eller någon närstående förordnas. Stödpersonen har inga juridiska befogenheter och måste godkännas av domstolen. Man kan ha både målsägandebiträde och stödperson. Stödpersonen får dock ingen ersättning. Om det anses nödvändigt för att ett barns rätt ska kunna tas till vara, kan åklagaren ibland utse en särskild företrädare för barnet.

4.7 Påföljd

Blir domen fällande kan mannen dömas till fängelse för kvinnofridskränkning (lägst 6 månader och högst sex år), skyddstillsyn, villkorlig dom, böter, överlämnas till rättspsykiatrisk vård eller en kombination av villkorlig dom och kontraktsvård. Därutöver kan han dömas att betala skadestånd till kvinnan för t ex vårdkostnader, inkomstförlust, sveda och värk, lyte och men, samt kränkning. I vissa fall kan kvinnan istället få skadestånd från sin hemförsäkring eller från Brottsoffermyndigheten.

5. Övrig information

5.1 Personskydd

Ansökan om personskydd sker hos Skattemyndigheten. Det finns tre olika skydd att få:

5.1.1 Spärrmarkering

En markering i olika register så att särskild sekretessprövning sker. Innan man lämnar ut uppgifter, måste man undersöka om personen ifråga inte kommer att lida men, av att uppgifterna lämnas ut.

5.1.2 Kvarskrivning

Att man står kvar som boende på sin första adress. Med kvarskrivning måste man flytta och inte uppge sin nya adress. All post kommer att levereras till en post restante adress. Post restante adressen bör vara på annan ort än där man bor, det blir då svårare att spåra upp personen. Det kommer att läggas ett stort ansvar på den person som begär kvarskrivning, man måste ordna med allt själv, t ex daghemsplats och skola. Enligt folkbokföringen tillhör man en annan kommun, vilket innebär att problem kan uppstå, t.ex. att man inte vet vem som ska betala daghemsplatsen. Om en kvinna tilldöms kvarsittanderätten i bostaden men mannen vägrar flytta tar man kontakt med Kronofogden för att skriftligen begära handräckning.

5.1.3 Identitetsbyte

Identitetsbyte innebär att man byter personnummer och ens gamla identitet raderas ut i registren. Detta är väldigt svårt att få igenom. Man ansöker hos Rikspolisstyrelsen om identitetsbyte, med hjälp av skattemyndigheten.

5.2 Handräckning via Kronofogden

Om en kvinna i ett akut skede behöver hjälp med att hämta personliga tillhörigheter i hemmet kan socialtjänsten kontakta kundtjänsten hos Kronofogden. Kronofogden kan då bistå med handräckning av kvinnans tillhörigheter, detta kostar 600 kr.

5.3 Besöksförbud

Åklagare beslutar om besöksförbud efter ansökan från kvinnan. Beslutet gäller högst ett år i taget. I detta ingår alla kontakter med kvinnan i hemmet, men kan utvidgas till att gälla även andra platser, såsom arbetsplatsen och via telefon.

5.4 Rådgivning

Kvinnan har rätt till rådgivning hos en advokat till reducerad kostnad under högst en timme. För ytterligare besök hos advokat kan kostnaderna delvis täckas av hemförsäkring. Kvinnan har rätt till råd och stöd hos socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen 5 kap 11 §.

5.5 Trygghetspaketet

Ring brottsofferstödet, stationsbefäl eller jourrotelns utredare hos polisen för information angående trygghetspaket. Paketet innehåller bandspelare till telefonen i hemmet, trygghetstelefon med förprogrammerat nummer ansluten till telefonjacket, akustiskt larm. Detta förutsätter att det finns ett telefonabonnemang.

6. Insatser

6.1 Interna insatser

6.1.1 *Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltnings Kvinnofridsnätverk*

Arbete och Bistånd

Jourtelefon, tel. 508 03 110

Bernt-Olof Johanson, tel. 508 03 161

Emma Delgado, tel. 508 03 084

Beroendevård All-teamet

Jourtelefon/Reception, tel. 508 03 204

Sara Sjöberg, tel. 508 03 211

Katarina Persson, tel. 508 03 212

Familjeresursen

Jourtelefon, tel. 508 03 310

Brita Salome, tel. 508 03 247

Kaisa Pellinen, tel. 508 03 198

Senja Lipponen, tel. 508 03 249

Familjecentralen

Margareta Boalt, tel. 508 41 962

Funktionshinder – LSS

Lena Strand, tel. 508 03 188

Järva manscentrum

Ali Salad Abdukadir, tel. 508 03 441

Hüseyin Yetkin, tel. 508 03 201

Socialpsykiatri

Tamine Egbaldsson, tel. 508 03 242

Utredningsgruppen för Barn, Ungdom och Familj

Sanna Häggbring, tel. 508 03 160

Äldre

Gia Kruse van Paaschen, tel. 508 03 061

6.2 Externa insatser

6.2.1 Övergripande insatser

Polisen

08-401 00 00 (Dygnet runt)

www.polisen.se

Socialjouren

Brännkyrkogatan 123

08-508 40 000 (Dygnet runt)

www.stockholm.se/familjOmsorg/Stod--och-krisjourer

Socialjouren kontaktas utanför kontorstid när stadsdelsförvaltningen är stängd.

En kvinna som är i akut behov av hjälp, kan vid behov hämtas på plats och få hjälp till annat boende.

Brottsofferjouren

0200-21 20 19

www.boj.se

Brottsofferjouren ger stöd till den som utsatts för brott. Vi informerar om hur en polisanmälan går till, hur det går till i rättssalen, följer med under rättegång. Vidare erbjuder vi hjälp att ställa krav om skadestånd och att förmedla kontakter till myndigheter

Juristjouren

0771-33 34 44 (gratis rådgivning dygnet runt)

www.juristjouren.se

Relationvårdscentrum

Sundbybergsvägen 15, Solna

08-401 31 97

www.valdinararelationer.se/sv/Vald-i-nara-relationer

RVC finns i Västerortspolisens lokaler och är ett samarbete mellan kommun, polis, åklagare, KV, landstinget och länsstyrelsen. Till RVC kan de personer komma som är över 18 år och som har polisanmält hot och våld från en närstående vuxen. RVC erbjuder krissamtal under pågående brottsutredning samt motiverande stödsamtal i samband med anmälan eller förhör. RVC kan ge rådgivning via telefon och informerar dig om rättsprocessen, RVC kan vara behjälplig i kontakten med exempelvis sjukvården, domstolen och/eller socialtjänsten.

Södersjukhuset

Akutmottagning för våldtagna kvinnor

08-616 46 70 (dygnet runt)

Besöksadress: Hiss B eller G, plan 2

Sjukhusbacken 10

www.sodersjukhuset.se/sv/Avdelningar--mottagningar/Mottagningar/Akutmottagning-for-valdtagna-kvinnor

Södersjukhuset hjälper kvinnor oavsett vem som är förövare. Det kan vara en man eller kvinna, någon närstående, eller främmande. Syftet med akutmottagningen för våldtagna kvinnor är att ge bästa bemötande, vård och uppföljning. Kvinnorna erbjuds hjälp att bearbeta våldtäkten genom stödsamtal med kurator eller psykolog. På mottagningen utförs också rättsmedicinska utredningar för att säkra bevis till stöd för efterföljande rättsprocess.

6.2.2 *Boenden för kvinnor*

Se Stockholms stads förteckning för kvinnojourer och skyddade boenden. Finns tillgång till förteckningen i Kvinnofridsnätverkets mapp i dator.

6.2.3 *Insatser för kvinnor*

Linnamottagningen

020-40 70 40

Stöd och skydd till tjejer och killar 13-25 år utsatta för hedersrelaterat våld, hot och förtryck. Personalen är utbildade socionomer. Mottagningen tar emot ungdomar direkt för anonym rådgivning. Man arbetar med samtal, medling och konflikthantering med ungdomar och deras familjer. Samt ger stöd till ungdomar och följer dem utifrån en individuell handlingsplan. Mottagningen erbjuder också ett anpassat skyddat boende utifrån ungdomens behov, där kontaktperson med specialkompetens är knuten till boendet.

Elektra – Fryshuset

08-462 46 95

www.elektra.nu

Elektra har en hemsida med råd och stöd till invandrarflickor och driver projektet Sharaf hjältar för pojkar. De håller både tjejgrupper och föräldragrupper.

6.2.4 *Insatser för barn och unga*

Rädda barnen

08-698 90 19

e-postadress: flicka@rb.se

e-postadress: pojke@rb.se

www.rb.se

BRIS – Barnens rätt i samhället

0200-230 230

www.bris.se

Hjälptelefon för barn och ungdomar upp till 18 år. BRIS betalar samtalet och samtalet syns inte på telefonräkningen.

6.2.5 *Insatser för män*

Manscentrum

08-643 11 83, 643 11 84, 643 11 86, 643 11 71

Götgatan 83 D, Stockholm

www.manscentrum.se

Manscentrum är en politiskt och religiöst obunden stiftelse med inriktning att bistå män i kris. Manscentrum erbjuder samtalshjälp för att klarlägga, bearbeta och finna lösningar på känslomässiga och praktiska problem i livets olika skeden.

Mansjouren

08-30 30 20

Hornsgatan 135, Stockholm

www.mansjouren.se

Mansjouren är en ideell stödorganisation för män, vilken arbetar med stödsamtal enskilt och i grupp, samt har telefonjour.

7. Bilaga 1: Hans Ekbrands riskbedömningsmodell

Denna riskbedömning gäller våldsutsatt kvinnor som önskar/vill/ska separera. Modellen är avsedd att användas vid separationer för att bedöma om det finns risk för att mannen kommer att använda våld mot kvinnan.

Denna modell innebär att kvinnan själv får svara på sju frågor om mannens beteende ifråga om psykiskt och fysiskt våld sex månader före separationen. Svarar kvinnan ja på minst fyra frågor finns det hög risk att mannen kommer att använda fysiskt våld.

Dessa frågor ställs till kvinnan:

1. Har han kastat saker mot dig?
2. Har han knuffat eller slagit dig med öppen hand?
3. Har han bitit, sparkat eller slagit dig med knuten hand?
4. Har han hindrat eller förbjudit dig att lämna bostaden?
5. Har han skadat barnen, om du har några?
6. Har han hotat att skada dig?
7. Har han sagt att du är dum eller inkompetent?

Hans Ekbrand, Separationer och mäns våld mot kvinnor, 2006. Göteborgs universitet.
<http://sociologi.cjb.net/kvinnomisshandel/he-avhandling.pdf>

8. Bilaga 2: Kvinnofridsutredning enligt 11 kap 1 § SoL

Persondata

Ärendet gäller:

Adress:

Anledning till utredning

Social situation

Bakgrund

Familjesituation

Arbete och ekonomi

Bostad

Hälsa

Nätverk

Kartläggning av våldet

Fysiskt våld (när började våldet, hur ofta, vem utövar våldet?)

Psykiskt våld

Sexuellt våld

Materiellt våld

Ekonomiskt våld

Har eventuella barn utsatts för våld eller bevittnat våld?

Hur våldet påverkat kvinnans fysiska och psykiska hälsa

Har kvinnan sökt hjälp tidigare och vad ledde det i så fall till?

Riskbedömning

Frågor har ställts till NN utifrån Hans Ekbrands riskbedömningsmanual.

Utifrån riskbedömningen tycks risken för våld efter separation ...(hög/låg). Klientens uppfattning...

Övriga frågor för riskbedömning:

Säkerhetsplanering

Erbjudna insatser och kvinnans inställning

Bedömning

Socialsekreterare